

Najnowszy artykuł prof. dr hab. R. Markiewicza – pt. Prawo pokrewne wydawców prasy – został opublikowany w ZN UJ Prace z Pr. Wł. Int.; 2019 r., nr 4 (146) Natomiast niniejsza prezentacja stanowiła ilustrację do wykładu wygłoszonego podczas konferencji pt. *Wyzwania dyrektywy o prawie autorskim i prawach pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym (2019/790)* zorganizowanej przez Katedrę Katedra Prawa Własności Intelektualnej – WPiA UJ, w Krakowie w dniach 24-25.10 2019 r.)

Prawo ***pokrewne*** ***wydawców***

Prof. dr hab. Ryszard Markiewicz

Konferencja :

***Wyzwania dyrektywy o prawie autorskim i prawach pokrewnych
na jednolitym rynku cyfrowym (2019/790)***

Katedra Prawa Własności Intelektualnej - Wydział Prawa i Administracji UJ

Kraków 24-25.10 2019 r. Pałac Larischa, Bracka 12

Prawo pokrewne wydawców prasy

Art. 15 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790

z dnia 17 kwietnia 2019 r.
w sprawie prawa autorskiego
i praw pokrewnych na jednolitym
rynku cyfrowym oraz zmiany
dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE.

Treścią prawa jest - **wyłączność ze względu na [wtórne]
korzystanie:**

[przedmiot] z **publikacji prasowych**

[przez kogo] przez **dostawców usług społeczeństwa informacyjnego**

[na polu eksploatacji] **zwielokrotnianie oraz podawanie do**

publicznej wiadomości, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne miały do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie –

[„w zakresie] **sposobów korzystania online z publikacji prasowych”**.

1. Art. 2 ust. 1 i art. 5 Dyrektywy 2004/48/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej przesądzają, że wobec umieszczenia nazwy wydawcy ma publikacji prasowej powstaje **usuwalne domniemanie przysługiwania mu prawa pokrewnego**.
2. Wydawca **nie musi wykazywać**, że przysługują mu prawa wyłączne dla danego utworu zawartego w publikacji prasowej. Co więcej, nasuwa się nawet pytanie, czy powstania ochrony jest konieczna legalna eksploatacja utworów w publikacji prasowej.
3. **Zbędne jest prowadzenie dowodu**, że eksploatowany fragment jest **chroniony „jako taki”** przez prawo autorskie; ze względu na prawo sui generis do baz danych odpada konieczność wykazywania poniesienia odpowiedniej inwestycji skierowanej na stworzenie samej bazy

Ochrona prawa pokrewnego wydawców **nie ma zastosowania:**

a/ **do prywatnych lub niekomercyjnych sposobów korzystania z publikacji prasowych przez użytkowników indywidualnych ,**

b / **do czynności linkowania.**

c/ **do pojedynczych słów lub bardzo krótkich fragmentów publikacji prasowej.**

d/ **„zwykłych faktów relacjonowanych w publikacjach prasowych”**

e/ **czasopism naukowych**

1. Znaczenie prawa do zwielokrotnienia
2. Bardzo krótkie fragmenty
3. Link, hiperlink i embedowanie
4. Implementacja wymogu odpowiedniego stosowania do prawa pokrewnego przepisów dotyczące dozwolonego użytku.
5. Przeglądy prasy
6. Partycypowanie przez twórców w przychodach z prawa pokrewnego wydawców.
7. Publikacja prasowa a przedmiot praw wyłącznych
8. Prawo pokrewne wydawców a inne regulacje przyjęte w dyrektywie

Prawo do zwielokrotniania

zapewniają ..... prawa przewidziane
w art. 2 i art. 3 ust. 2 dyrektywy
2001/29/WE **w zakresie sposobów
korzystania online** z publikacji prasowych
przez dostawców usług społeczeństwa
informacyjnego

Zwielokrotnienie i korzystanie online z publikacji prasowych

zwielokrotnienie utworu powinno być związane nie z podawaniem do publicznej wiadomości – pojęcia względem którego istnieje rozbudowane orzecznictwo TS [zwłaszcza dla przesłanki publiczności], ale „tylko” ze względu na „**korzystanie online z publikacji prasowych**”.

Bardzo krótkie fragmenty

- [motyw 58 in fine] **„ważne jest, aby wyłączenie dotyczące bardzo krótkich fragmentów zostało zinterpretowane w sposób niewpływający na skuteczność praw przewidzianych w niniejszej dyrektywie.”**
- w orzecznictwie TS zostanie zatem zapewne uznany za „bardzo krótki fragment” krótszy fragment utworu niż 11 słów [C-5/08, Infopaq] jako już podlegający ochronie z tego prawa pokrewnego [np. już od 5 słów]. Ale można także bronić podejścia, że znaczenie tego terminu należy oceniać **odrębnie w każdym przypadku**, biorąc pod uwagę jego znaczenie dla publikacji, w której został pierwotnie zamieszczony.
- zasadna jest **łączna ocena linku i wykorzystanego tego tekstu.**
- relacja określeń **„pojedyncze słowa”** i **„bardzo krótkie fragmenty tekstu”**: w przypadku krótkiego fragmentu tekstu chodzi o szereg słów tworzących fragment publikacji prasowej, zaś przesłanka pojedynczych słów odnosi się do możliwości ich przejmowania z pominięciem ich wzajemnego usytuowania

Linkowanie

- a/ Linkowanie, niezależnie od stosowanej techniki, nieuznane za publiczne udostępnianie w orzecznictwie TS, nie narusza ani praw autorskich ani prawa pokrewnego wydawców,
- b/ Hyperlink, uznany za publiczne udostępnienie w orzecznictwie TS, nie narusza prawa pokrewnego wydawców, choć może naruszać prawa autorskie,
- c/ Inne postacie linkowania niż hyperlinking [np. embedowanie], uznane za publiczne udostępnianie w świetle orzecznictwa TS, wkraczają zarówno w prawo pokrewne wydawców, jak i w prawa autorskie,
- d/ Wobec ewentualnej zmiany przez TS oceny linkowania jako postaci publicznego udostępniania, hiperlinking w dalszym ciągu nie będzie wkraczał w prawa pokrewne wydawców, zaś pozostałe postacie linkowania będą oceniane w kontekście naruszenia prawa pokrewnego wydawców w zależności od przyjętych ocen przez TS.

z art. 15 ust. 3 wynika, że do prawa wydawcy „stosuje się odpowiednio przepisy o dozwolonym użytku”

- „Odpowiedniość” z art. 15 ust. 3 oznacza:
- **dopuszczalność „przeniesienia”** dla prawa pokrewnego postaci dozwolonego użytku przewidzianych w dyrektywach 2001/29/WE, i 2017/1564
- **zakaz przyjmowania szerszego katalogu** postaci dozwolonego użytku niż w powołanych dyrektywach
- **nakaz implementacji obligatoryjnych postaci** dozwolonego użytku
- **nie uzasadnia modyfikowania postaci dozwolonego** użytku z dyrektyw w celu dostosowania do specyfiki prawa pokrewnego wydawców **poza zakresem dopuszczonym w powołanych dyrektywach.**

Dozwolony użytek c.d.

Nie należy w art.15 ust. 3 dopatrywać się, ze względu na implementację do krajowych ustaw prawa pokrewnego wydawców:

a/ obowiązku „przyjęcia” do krajowych ustaw wszystkich nieobligatoryjnych postaci dozwolonego użytku przewidzianych a w dyrektywach 2001/29/WE i 2017/1564,

b/ obowiązku przejęcia tych ich postaci, które uprzednio zostały już ustanowione względem utworów w krajach członkowskich,

c/ zakazu różnicowania warunków licencji w krajowych prawach autorskich, w tym, wprowadzania odpłatnych licencji ustawowych w odniesieniu do eksploatacji wkraczającej w to prawo pokrewne w sytuacji, gdy nie mają one takiego charakteru względem korzystania z utworów.

Przeglądy prasy

odpowiednie stosowanie przepisów o dozwolonym użytku w odniesieniu do prawa pokrewnego wydawców **nie pozwala na legalizowanie działań wkraczających w zakres tego prawa w postaci np. prezentowania online fragmentów publikacji ze względu na „agregowanie” wiadomości na podstawie tzw. „przeglądu prasy”**. Jest kwestią drugorzędną, czy skutek zostanie osiągnięty w drodze definiowania „przeglądu prasy” czy też na podstawie testu trójstopniowego

Partycypowanie przez twórców w przychodach z prawa pokrewnego wydawców

- Art. 15 ust. 5 umożliwia dużą swobodę dla ustawodawcy krajowego.
- **nie można kwestionować zgody wydawcy na nieodpłatną eksploatację jego publikacji prasowych** przez konkretną platformę cyfrową lub generalnie dla wszystkich zainteresowanych - a to przesądza o braku dochodów twórcy
- uprawnienie z art. 15 ust. 5 **przysługuje jedynie twórcom w rozumieniu prawa autorskiego**, a nie także innym osobom, które przyczyniają się do poziomu jednostkowych lub całościowo ujmowanych publikacji prasowych [redaktorzy]
- kraje członkowskie mają tu swobodę wyboru zasad ustalania tego wynagrodzenia i jego wysokości
- umowa o pracę z twórcą materiałów prasowych może zarówno wyłączać jego wynagrodzenie z tytułu korzystania z utworów stworzonych w wyniku wykonywania tej umowy, jak i dodatkowe wynagrodzenie związane z analizowanym prawem pokrewnym.

Publikacja prasowa a przedmiot praw wyłącznych

„publikacja prasowa” oznacza zbiór złożony głównie z utworów literackich o charakterze dziennikarskim, mogący jednakże obejmować także inne utwory lub inne przedmioty objęte ochroną, który.....”

Miejsca niedookreślone

a/ „ponowne wykorzystywanie publikacji prasowych stanowi **ważną część** ich modeli biznesowych i źródła przychodów”],

b/ wyłączenie spod ochrony „**bardzo krótkiego fragmentu**”,

c/ wprowadzenie przepisów przewidujących, że twórcy utworów zamieszczanych w publikacjach prasowych otrzymują **odpowiednią część** przychodów uzyskiwanych przez wydawców prasy